

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen en het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het Odysseusprogramma heeft als doelstelling uitstekende onderzoekers die buiten België een carrière hebben opgebouwd, (terug) naar Vlaanderen te halen en duurzaam in het Vlaamse onderzoekslandschap te verankeren. FWO biedt daarbij een 5-jarige startfinanciering aan om aan een Vlaamse universiteit een onderzoeksgroep of een onderzoekslijn op te zetten.

Het Odysseusprogramma werd voor het laatst in 2019 aangepast na een interne evaluatie en een doorlichting van het instrument door het Rekenhof. Na deze wijziging werden reeds twee oproepen gelanceerd, met respectievelijk een deadline op 30 september 2020 en 2022. In lijn met de algemene werking van het FWO werden de aangepaste regelgeving o.b.v. deze twee oproepen intern geanalyseerd. Hieruit kwamen een aantal optimalisatievoorstellen naar voren die eveneens beperkte aanpassingen in het besluit vereisen.

Ook binnen de FWO-programma voor internationale onderzoeksinfrastructuur is het duidelijk o.b.v. gemaakte analyses dat er zich een aanpassing van de regelgeving opdringt. Voor de oproep internationale onderzoeksinfrastructuur die georganiseerd zal worden in 2024 is het aangewezen de aanvragen enigszins te beperken tot herfinancieringsdossier van aanvragen goedgekeurd in de oproepen in 2018, 2020 of 2022 en tot heraanvragen van dossiers uit deze oproepen die toen niet geselecteerd werden voor financiering.

Met de principiële goedkeuring van dit voorontwerp van besluit optimaliseert de Vlaamse Regering het reglementair kader van het Odysseusprogramma en beperkt het de aanvragen voor de oproep voor het programma voor internationale onderzoeksinfrastructuur in 2024.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen en het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren dat hierbij voorgelegd wordt voor principiële goedkeuring, situeert zich in het beleidsveld wetenschappelijk onderzoek.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch advies en taaladvies nr. 2024/22 van 26 januari 2024.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De verschillende programma's van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (hierna FWO) worden continu gemonitord en regelmatig geanalyseerd. Op basis van deze werking blijkt dat er voor het Odysseusprogramma in het algemeen en de oproep 2024 van het programma internationale onderzoeksinfrastructuur aanpassingen noodzakelijk zijn die eveneens een aanpassing van het regelgevend besluit vereisen.

Het Odysseusprogramma heeft als doelstelling uitstekende onderzoekers die buiten België een carrière hebben opgebouwd, (terug) naar Vlaanderen te halen en duurzaam in het Vlaamse onderzoekslandschap te verankeren. FWO biedt daarbij een 5-jarige startfinanciering aan om aan een Vlaamse universiteit een onderzoeksgroep of een onderzoekslijn op te zetten.

Het Odysseusprogramma werd voor het laatst in 2019 aangepast na een interne evaluatie en een doorlichting van het instrument door het Rekenhof. Na deze wijziging werden reeds twee oproepen gelanceerd, met respectievelijk een deadline op 30 september 2020 en 2022. In lijn met de algemene werking van het FWO werden de aangepaste regelgeving o.b.v. deze twee oproepen intern geanalyseerd. Hieruit kwamen een aantal optimalisatievoorstellen naar voren die eveneens aanpassingen in het besluit vereisen. Het gaat om beperkte wijzigingen die zorgen voor een duidelijkere afbakening tussen de twee types startfinanciering voor Odysseusonderzoekers, een formalisering van de huidige werkwijze en tot slot een maximalisering van de impact voor Vlaanderen zonder het internationale competitief karakter van het Odysseusprogramma aan te tasten.

Ook binnen de FWO-programma voor internationale onderzoeksinfrastructuur is het duidelijk o.b.v. gemaakte analyses dat er zich een aanpassing van de regelgeving opdringt. Voor de oproep internationale onderzoeksinfrastructuur die georganiseerd zal worden in 2024 is het aangewezen de aanvragen enigszins te beperken tot herfinancieringsdossier van aanvragen goedgekeurd in de oproepen in 2018, 2020 of 2022 en tot heraanvragen van dossiers uit deze oproepen die toen niet geselecteerd werden voor financiering.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

In artikel 1 van het wijzigingsbesluit wordt een bijkomende afbakening voor het type II-startfinanciering toegevoegd in artikel 18 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen. Tot op heden is er in de afbakening enkel een minimum aantal jaren ervaring bepaald voor onderzoekers die voor type II in aanmerking kunnen komen. Hieraan wordt nu een maximum van 12 jaar postdoctorale ervaring aan toegevoegd. De achterliggende bedoeling van deze toevoeging is kandidaten die door hun groot aantal jaren ervaring eerder thuishoren in het type I-startfinanciering te laten doorstromen naar dit type en deze niet meer toe te laten tot type II-startfinanciering. Zodoende zal er in volgende oproepen een eerlijkere competitie ontstaan binnen type II-startfinanciering.

Artikel 2 van het wijzigingsbesluit voegt een nieuw artikel binnen de titel van het Odysseusprogramma zodat de raad van bestuur van het FWO een machtiging krijgt om verdere interne procedures voor de aanvraag, behandeling, evaluatie, selectie en toekenning vast te leggen binnen het Odysseusprogramma. Hierbij wordt eveneens bepaald dat de interne procedures openbaar gemaakt moeten worden. Het gaat hier louter om praktisch, organisatorische procedures die geen bijkomende selectiecriteria of voorwaarden voor de subsidie kunnen bevatten. Deze machtiging is op heden reeds ingeschreven binnen alle andere titels van dit besluit en is dus reeds van toepassing voor al deze programma's van het FWO. Dankzij de invoering van dit artikel wordt het Odysseusprogramma gelijk behandeld t.o.v. alle andere programma's. De machtiging is ook noodzakelijk voor een vlotte praktische uitvoering van dit programma door het FWO.

Via artikel 3 van het wijzigingsbesluit wordt het maximaal subsidiebedrag dat kan worden toegewezen als type I-startfinanciering beperkt tot 700.000 euro per jaar en 3.500.000 euro voor de volledige vijf jaar in plaats van de huidige grens van 1.000.000 euro per jaar en 5.000.000 euro voor de volledige periode. Dit maximale bedrag per subsidie wordt verkleind om de impact voor Vlaanderen te vergroten. Met het nieuw gekozen maximaal subsidiebedrag is het Odysseusprogramma bovendien nog steeds internationaal competitief.

In artikel 4 van het wijzigingsbesluit wordt er een bijkomend lid toegevoegd aan het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren zodat de aanvraagmassa voor de oproep in 2024 beperkt kan worden. Er wordt voor gekozen om enkel aanvragen tot herfinanciering van reeds in 2018, 2020 of 2022 ondersteunde dossiers of heraanvragen van niet ondersteunde dossiers uit deze oproepen toe te staan.

Als laatste artikel wordt de bevoegde minister bevoegd voor het wetenschappelijk onderzoek belast met de uitvoering van het besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Met deze beslissing wordt het reglementair kader voor het Odysseusprogramma beperkt gewijzigd en wordt het reglementair kader voor de eerstvolgende infra oproep gewijzigd. Er is geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het gunstig advies met voorwaarden van de Inspectie van Financiën werd verleend op 31 januari 2024.

Naar aanleiding van de opmerking en hieraan gekoppelde voorwaarde van de Inspectie van Financiën dient verduidelijkt te worden dat het FWO doorheen alle programma's en oproepen steeds de meest kwalitatieve, relevante, strategisch belangrijke aanvragen selecteert en zodoende de doelmatigheid verhoogt. Hiervoor wordt beroep gedaan op internationale experts en meestal Internationaal samengestelde commissies. Dit is voor het IRI-Programma niet anders. Waar het IRI-programma verschilt van alle andere FWO programma's is dat het hier niet gaat over de financiering van projecten doch wel over langdurige engagementen van Vlaanderen, en in de meeste gevallen zelfs van België, in deze onderzoeksinfrastructuren. Momenteel is er geen budgettaire marge om bijkomende aanvragen tot deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren te financieren. Daarom zal de volgende IRI oproep een gesloten oproep zijn, waarbij voor de aangegeven engagementen -afhankelijk van de beoordeling- een verlenging van financiering wordt voorzien. Maar ook binnen deze oproep zal gekeken worden naar de kwaliteit, de relevantie en het strategisch belang.

Hoewel de deelname aan deze internationale onderzoeksinfrastructuren niet van vandaag op morgen stopgezet kan worden, kan Vlaanderen en/of België zich wel terugtrekken volgens de scenario's omschreven in de statuten van elke individuele internationale onderzoeksinfrastructuur. Wanneer een aanvraag niet excellent meer blijkt, zal geopteerd worden voor een uitdoofscenario,

Aanpassingen aan het programma internationale onderzoeksinfrastructuur zijn, zoals de Inspectie van Financiën stelt, inderdaad noodzakelijk en worden ingegeven door internationale evoluties, analyses en bevragingen. De aangepaste regelgeving is in opmaak.

De oproep 2024 is in de feiten dus een overgangsoproep en heeft als voornaamste doelstelling de huidige Vlaamse deelnames te herfinancieren, op voorwaarde dat de wetenschappelijke kwaliteit, de relevantie en het strategisch belang aangetoond blijft. De criteria blijven namelijk dezelfde als bij de voorbije drie oproepen. Ook de optie om een uitdoofscenario te voorzien voor de aanvragen die niet meer voldoen aan de hoogste standaarden, blijft voorzien.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 22 februari 2024 en verleend op 6 maart 2024.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggend ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand of het personeelsbudget van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Volgend op de principiële goedkeuring van dit voorontwerp van besluit wordt het advies van het FWO gevraagd.

Volgend op het advies van FWO wordt het advies van de Raad Van State gevraagd, indien het advies van het FWO geen aanleiding zou geven tot aanpassing van het ontwerp van besluit.

Na verwerking van de opmerkingen van de Raad Van State wordt een finale versie van het ontwerp van besluit voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen en het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren;
- 2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw te gelasten over het voormelde ontwerp van besluit het advies in te winnen van het FWO;
- 3° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw te gelasten over het voormelde ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerd wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies van het FWO geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlage 1: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen en het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren

Bijlage 2: Advies IF

Bijlage 3: Begrotingsakkoord